

Ο δικός μας Ιανουάριος 1933

7^η Απριλίου 2013

Τρία χρόνια άρνησης της συστημικότητας της Κρίσης του Ευρώ οδήγησαν την νομισματική μας ένωση στο σημείο που βρέθηκε η Ζώνη του Δολαρίου, οι ΗΠΑ, τον Δεκέμβριο του 1932. Εντός των ΗΠΑ, παρατηρούνταν μία φυγή κεφαλαίων από οικονομικά αδύναμες πολιτείες προς τις ισχυρότερες (π.χ. προς την Νέα Υόρκη και την Καλιφόρνια). Κάποιες από τις ασθενικές πολιτείες, ανίκανες να δανειστούν από τις αγορές και παράλληλα με άδεια τα ταμεία, άρχισαν να μελετούν τρόπους κατάσχεσης καταθέσεων και περιουσιών των πολιτών τους. Τότε ήταν που, για πρώτη φορά, επιβλήθηκαν περιορισμοί στην ελεύθερη διακίνηση του κεφαλαίων εντός των ΗΠΑ (αν και αυτό αφορούσε τραπεζικές μεταφορές και όχι την εξαγωγή μετρητών από την μία πολιτεία στην άλλη) καθώς οι πολίτες-καταθέτες στις αδύναμες πολιτείες έστελναν τα χρήματά τους σε τράπεζες ισχυρότερων πολιτειών. Σας θυμίζει τίποτα αυτό το σκηνικό; Πράγματι, οι ομοιότητες με την μετά-το-Νέο-Κυπριακό περίοδο που διανύει η Ευρωζώνη σήμερα είναι εμφανείς.

Το 1932, για να αντιμετωπιστεί η μαζική φυγή κεφαλαίων από τις αδύναμες πολιτείες, πολλές πολιτειακές κυβερνήσεις έκλεισαν τις τράπεζες για αρκετές μέρες - καλή ώρα όπως στην Κύπρο. Κι όταν οι τράπεζες άνοιξαν, οι καταθέτες ήρθαν αντιμέτωποι με περιορισμούς στο ρυθμό ανάληψης, στο που μπορούσαν να στείλουν τις καταθέσεις τους κλπ. Παρόλα αυτά, όπως και σήμερα με την Κύπρο, η νομισματική ένωση συνέχιζε, χωλόνοντας βέβαια, να λειτουργεί. Μπορεί ένα δολάριο σε τράπεζα του Μιζούρι να είχε μικρότερη αξία από ένα δολάριο σε τράπεζα του Σικάγο, όμως η Ζώνη του Δολαρίου, τύποις τουλάχιστον, λειτουργούσε.

Έως ότου φτάσαμε στον Ιανουάριο του 1933. Μια μέρα, η Κεντρική Τράπεζα του Σικάγο αρνήθηκε να δεχθεί δολάρια έκδοσης της Κεντρικής Τράπεζας της Νέας Υόρκης. Αυτή η άρνηση, κάτι αντίστοιχο του να σταματήσει η Bundesbank να δέχεται ελληνικά ευρώ (ή να διακόψει το TARGET2 για την Τράπεζα της Ελλάδος, αποτελεί και επισήμως το τέλος μιας νομισματικής ένωσης. Αν και στην Ευρωζώνη δεν έχουμε φτάσει σε αυτό το σημείο, οι εξελίξεις στην Κύπρο αποδεικνύουν ότι βρισκόμαστε στον προθάλαμο ενός μεταμοντέρνου Ιανουαρίου του 1933 - όσο και να πασχίζει η ΕΚΤ του κ. Ντράγκι να αποφύγει μια τέτοια εξέλιξη.

Στην περίπτωση των ΗΠΑ, το γεγονός εκείνο, τον Ιανουάριο του 1933, οδήγησε την Αμερική στην πραγματική ενοποίηση λόγω της στιβαρής διαχείρισης της κρίσης εκείνης από τον νεοεκλεγμένο Πρόεδρο Ρούσβελτ ο οποίος κατάλαβε τι απαιτείτο: (1) Άμεση ενοποίηση των

τραπεζικών συστημάτων όλων των πολιτειών με νέους ιδιαίτερα σφικτούς κανόνες για τους τραπεζίτες, (2) κοινό σύστημα ασφάλισης των εγγυημένων καταθέσεων, (3) έκδοση κοινού χρέους με επιτόκια που να αντικατοπτρίζουν τις οικονομικές δυνατότητες όλων των πολιτειών μαζί (και όχι της κάθε μίας ξεχωριστά), και (4) ένα γιγάντιο πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων και κοινωνικής πρόνοιας – το γνωστό New Deal. Με αυτά τα μέτρα, η Ζώνη του Δολαρίου διεσώθη και η παρά λίγο διάλυσή της τον Ιανουάριο του 1933 τελικά την ενίσχυσε και διέλυσε μια για πάντα τα ερωτηματικά ως προς την βιωσιμότητά της.

Το ερώτημα για την Ευρώπη είναι αν ο δικός μας «Γενάρης του 1933», που φαίνεται να ταυτίζεται με τον Μάρτιο ή τον Απρίλιο του 2013, θα κινητοποιήσει την Ευρωζώνη σε μια κίνηση τύπου Ρούσβελτ ή όχι. Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ, ο κ. Ντράγκι, μπορεί να αναφέρεται συνεχώς στον κατακερματισμό της Ευρωζώνης (και συγκεκριμένα στην ανάγκη να εξισωθούν τα επιτόκια δανεισμού αντίστοιχα αποτελεσματικών εταιρειών σε όλη την ευρωζωνική επικράτεια) όμως δεν είναι στο χέρι του να προβεί, ή ακόμα και να αναφερθεί, στα μέτρα (1) με (4) πιο πάνω που διέσωσαν την Ζώνη του Δολαρίου και τα οποία είναι απαραίτητα για να διασωθεί η Ευρωζώνη σήμερα. Όσο για τους πολιτικούς που έχουν την δυνατότητα μιας τέτοιας επιλογής είναι ξεκάθαρο πλέον ότι είτε δεν μπορούν είτε δεν θέλουν να την κάνουν. Οπότε, ο δικός μας «Γενάρης του 1933» φαντάζει όχι ως ένα νέο ξεκίνημα για την Ευρώπη αλλά, δυστυχώς, ως ταφόπλακα.